

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Commissie buitenlandse zaken

2007/2274(INI)

22.1.2008

ONTWERPVERSLAG

over het Jaarverslag over de mensenrechten in de wereld (2007) en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie (2007/2274(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Marco Cappato

PR\703497NL.doc

PE400.468v01-00

Externe Vertaling

NL

NL

PR_INI

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het Jaarverslag over de mensenrechten in de wereld (2007) en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie (2007/2274(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het negende Jaarverslag van de EU over de mensenrechten (2007)¹,
- gelet op de artikelen 3, 6, 11, 13 en 19 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en de artikelen 177 en 300 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,
- gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en alle andere relevante internationale instrumenten inzake de mensenrechten²,
- gezien het Handvest van de Verenigde Naties,
- gezien alle mensenrechtenverdragen van de Verenigde Naties en de facultatieve protocollen daarbij,
- gezien de regionale instrumenten inzake de mensenrechten, in het bijzonder het Afrikaans Handvest voor de rechten van mensen en volkeren en het Facultatief Protocol betreffende de rechten van vrouwen in Afrika,
- gezien de inwerkingtreding op 1 juli 2002 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en onder verwijzing naar zijn resoluties met betrekking tot het Internationaal Strafhof³,
- gezien het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel en het EU-plan inzake de beste praktijken, normen en procedures bij de voorkoming en bestrijding van mensenhandel (2005)⁴;
- gezien Protocol nr. 13 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), inzake de afschaffing van de doodstraf onder alle omstandigheden,
- gezien het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing,
- gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind,
- gezien het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen en het facultatieve protocol daarbij,

¹ Document 13288/1/07 van de Raad.

² Zie de bijlage bij deze resolutie.

³ PB C 379 van 7.12.1998, blz. 265; PB C 262 van 18.9.2001, blz. 262; PB C 293 E van 28.11.2002, blz. 88; PB C 271 E van 12.11.2003, blz. 576.

⁴ PB C 311 van 9.12.2005, blz. 1.

- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹,
- gezien de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en de herziening daarvan²,
- onder verwijzing naar zijn vorige resoluties over de mensenrechten in de wereld,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 7 juni 2007 over de vijfde zitting van de Raad voor de rechten van de mens van de VN en over het resultaat van de onderhandelingen over de Raad voor de rechten van de mens van de VN (UNHRC)³,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 14 februari 2006 over de mensenrechten- en democratieclausule in door de Europese Unie gesloten overeenkomsten⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 1 februari 2007 ten gunste van een wereldwijd moratorium op de doodstraf⁵ en gezien de resolutie over het wereldwijde moratorium op de doodstraf die de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 18 december 2007 heeft aangenomen,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 20 september 2001 over genitale verminking van vrouwen⁶, waarin wordt bevestigd dat genitale verminking bij vrouwen, in welke vorm dan ook en ongeacht de mate ervan, een daad van geweld is tegen de vrouw die neerkomt op schending van haar fundamentele rechten,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 6 september 2007 over het functioneren van de mensenrechtendialogen en het mensenrechtenoverleg met derde landen, waarin erop aan wordt gedrongen vrouwenrechten uitdrukkelijk in de mensenrechtendialogen aan de orde te stellen⁷,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 6 juli 2006 over vrijheid van meningsuiting op het Internet⁸,
- onder wijzing naar alle spoedeisende mensenrechtenresoluties die door het Europees Parlement zijn aangenomen,
- gezien het EU-mensenrechtenforum dat in december 2007 in Lissabon is gehouden,
- gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat op 30 maart 2007 door de Europese Gemeenschap en de meerderheid van haar lidstaten is ondertekend, waarin de verplichting is neergelegd dat bij maatregelen ter bevordering van de mensenrechten in derde landen ook de belangen en interesses van personen met een handicap in aanmerking moeten worden genomen,

¹ PB C 303 van 14.12.2007, blz. 1.

² PB L 317 van 15.12.2000, blz. 3; PB L 209 van 11.8.2005, blz. 27.

³ Aangenomen teksten, P6_TA(2007)0235.

⁴ PB C 290 E van 29.11.2006, blz. 107.

⁵ PB C 250 E van 25.10.2007, blz. 91.

⁶ PB C 77 E van 28.3.2002, blz. 126

⁷ Aangenomen teksten, P6_TA(2007)0381.

⁸ PB C 303 E van 13.12.2006, blz. 879.

- gezien het richtsnoer betreffende gehandicapten en ontwikkeling voor EU-delegaties en -diensten, dat in juli 2004 is gepubliceerd,
 - gezien de VN-Verklaring over mensenrechtenverdedigers en de activiteiten van de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de VN inzake de situatie van mensenrechtenverdedigers,
 - gezien de Internationale Verklaring inzake de bescherming van alle personen tegen gedwongen verdwijning, aangenomen in december 2006,
 - gezien de richtsnoeren van de Europese Unie inzake respectievelijk de bevordering van de naleving van het internationale humanitaire recht¹, kinderen en gewapende conflicten, en mensenrechtenverdedigers,
 - gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken en het advies van de Commissie ontwikkeling (A6-0000/2008),
- A. overwegende dat het Jaarverslag van de EU over de mensenrechten (2007), dat door de Raad en de Commissie is opgesteld, een algemeen overzicht geeft van de activiteiten die de instellingen van de Europese Unie binnen en buiten de Unie op het gebied van de mensenrechten ondernemen,
 - B. overwegende dat het Jaarverslag 2007 strekt tot het onderzoeken en evalueren van en, in specifieke gevallen, het geven van opbouwende kritiek op, de mensenrechtenactiviteiten van de Commissie en de Raad en het algemene optreden van het Parlement,
 - C. overwegende dat erkend moet worden dat de staat van dienst die de Europese Unie zelf op het gebied van de mensenrechten heeft, een rechtstreeks effect heeft op haar geloofwaardigheid en haar vermogen voor het uitvoeren van een effectief buitenlands beleid,
 - D. overwegende dat mensenrechten en de bescherming daarvan in een land, afhankelijk zijn van – en moeten worden bevorderd in samenhang met – het bestaan van een rechtsstaat, van democratisch bestuur, van machtenscheiding en politieke verantwoordelijkheid, van de scheiding van kerk en staat, alsook van politieke rechten die de houders ervan in staat stellen om zelf voor hun mensenrechten op te komen,
 - E. overwegende dat geprobeerd moet worden om bij de onderhandelingen over en de tenuitvoerlegging van bilaterale en regionale handelsovereenkomsten meer aandacht te geven aan de eerbiediging van fundamentele mensenrechten, in het bijzonder politieke rechten, zelfs wanneer het gaat om overeenkomsten met belangrijke handelspartners,
 - F. overwegende dat rechtvaardigheid, vrijheid, democratie en de rechtsstaat, als waarborgen van fundamentele vrijheden en mensenrechten, de pijlers van duurzame vrede vormen; voorts overwegende dat duurzame vrede niet kan worden bereikt door

¹ PB C 327 van 23.12.2005, blz. 4.

het sluiten van akkoorden waarbij personen die zich schuldig hebben gemaakt aan systematische schending van mensenrechten of het internationaal humanitair recht, in bescherming worden genomen,

- G. overwegende dat de uitvoering van beleid gericht op het bevorderen van de mensenrechten in verscheidene regio's van de wereld dreigt te falen, aangezien schendingen van mensenrechten onvermijdelijk gepaard gaan met een poging van de daders om het effect van beleid waarmee deze rechten worden bevorderd, te verminderen, met name in landen met een niet-democratische regering, waar mensenrechtenschendingen nodig zijn om die regering aan de macht te houden,
- H. overwegende dat in ontwikkelingslanden 82% van de mensen met een handicap nog steeds onder de armoedegrens leeft en nog steeds het slachtoffer is van de meest ernstige mensenrechtenschendingen, waaronder ontzegging van het recht op leven en blootstelling aan onmenselijke of ontterende behandeling; voorts overwegende dat in dit verband met name de situatie van kinderen met een handicap zorgen baart,
- I. overwegende dat ingevolge de Grondwet van de Wereldgezondheidsorganisatie “het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid een van de fundamentele rechten van ieder mens is, ongeacht diens ras, godsdienst of politieke overtuiging of de economische of sociale omstandigheden waarin hij leeft”; voorts overwegende dat de gezondheid van alle mensen van fundamenteel belang is voor het bereiken van vrede en veiligheid,
 - 1. spreekt zijn teleurstelling uit over het feit dat de Europese Unie nog ver weg is van het voeren van een samenhangend en krachtig beleid voor het handhaven en bevorderen van de mensenrechten in de wereld; is van mening dat aanzienlijke vooruitgang moet worden geboekt om ervoor te zorgen dat de bestaande EU-mensenrechtenbepalingen strikt worden nageleefd;
 - 2. is van mening dat voor het realiseren van een aanzienlijke verbetering in het bevorderen van de mensenrechten – wat vaak wordt bemoeilijkt doordat nationale belangen van lidstaten een overheersend gewicht krijgen – het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid moet worden versterkt en dat het bevorderen van de mensenrechten een prioriteit van dit beleid moet worden;
 - 3. verzoekt de Commissie en de Raad zich grotere inspanningen te getroosten bij het vergroten van het vermogen van de Europese Unie om snel te reageren op mensenrechtenschendingen door derde landen, niet in de laatste plaats door het mensenrechtenbeleid tot een integrant onderdeel te maken van het EU-beleid jegens dergelijke landen;

Algemene beginselen en voorstellen inzake mensenrechten, democratie, vrede en geweldloosheid

- 4. verklaart opnieuw dat mensenrechten – zoals die worden gedefinieerd in de belangrijkste internationale instrumenten en verdragen, waaronder het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – historisch verworven rechten zijn die de mens van

nature toekomen en die universeel zijn, die praktisch en effectief zijn, en waarvan de eerbieding een essentieel middel is voor het garanderen van de toepassing en handhaving van het internationaal recht en het handhaven van de orde, en voor het bevorderen van vrede, vrijheid, rechtvaardigheid en democratie;

5. is van mening dat de daadwerkelijke berechting van mensenrechtenovertreders overal in de wereld, in lokale en nationale gerechten of, wanneer dat niet mogelijk is, supranationale gerechten, een expliciete hoofddoelstelling van EU-beleid moet zijn, om te beginnen van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid;
6. verzoekt de Commissie en de Raad derhalve om urgent actie te ondernemen voor het ondersteunen van alle gerechten waar mensenrechten worden verdedigd, op overeenkomstige wijze als in verband met de oprichting van het Internationaal Strafhof is gebeurd; is van mening dat in het bijzonder maximale ondersteuning moet worden gegeven aan het Inter-Amerikaanse Hof voor de rechten van de mens en het Afrikaanse Hof voor de rechten van mensen en volkeren, en dat geholpen moet worden bij het faciliteren van de oprichting van een mensenrechtenhof door niet-autoritaire en niet-dictatoriale staten in Azië en de Stille Oceaan;
7. is van mening dat het recht op democratie – zijnde het recht van elke burger om deel te nemen in het zelfbestuur van een volk, via instellingen die aan de regels van de rechtsstaat zijn onderworpen – een historisch verworven universeel mensenrecht is, dat uitdrukkelijk als zodanig wordt erkend in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, de Verklaring van Wenen (1993) en de Millenniumverklaring van de Verenigde Naties; is voorts van mening dat het bestaan van dit recht op democratie, voor de instellingen van de internationale gemeenschap, de Europese Unie en alle lidstaten betekent dat ze moeten werken aan het wegnemen van de belemmeringen die in de wereld bestaan voor de volledige uitoefening van dit recht, waarbij het strategisch doel zou moeten zijn een organisatie op te richten die zich inzet voor daadwerkelijke mondiale democratie en democratieën, hetzij door bestaande supranationale instellingen om te vormen en te versterken – waarbij de Gemeenschap van Democratieën als basis zou fungeren – of door nieuwe instellingen op te richten;
8. is van mening dat elke staat zijn soevereiniteit uiteindelijk moet onderwerpen aan supranationale regels en instellingen die zijn/worden vastgesteld c.q. opgericht om de daadwerkelijke naleving van internationale mensenrechtennormen en -verdragen te waarborgen; is voorts van mening dat de ‘volstrekt soevereine nationale staat’, zeker wanneer deze is gebaseerd op etnische, religieuze of taalgrenzen, niet langer geschikt is voor het waarborgen van individuele vrijheden en het handhaven van de vrede;
9. is van mening dat geweldloosheid zoals gepraktiseerd door Ghandi, het meest geëigende middel is om ervoor te zorgen dat fundamentele mensenrechten worden genoten, gehandhaafd, bevorderd en geëerbiedigd; is voorts van mening dat de bevordering van mensenrechten een prioritaire doelstelling van het mensenrechten- en democratiebeleid van de Europese Unie moet zijn, en is voornemens een bijdrage te leveren aan het op de hoogte blijven en bestuderen van moderne theorieën over en hedendaagse toepassingen van het beginsel van geweldloosheid, deels door het maken van een vergelijkende analyse van ‘best practices’; stelt voor om dit idee een centrale politieke rol te geven en

te dien einde in 2009 een Europese conferentie over geweldloosheid te organiseren en 2010 uit te roepen tot het 'Europees Jaar van geweldloosheid'; doet een oproep aan de lidstaten om zich er binnen de Verenigde Naties sterk voor te maken dat het decennium 2010-2020 wordt uitgeroepen tot het 'Decennium van Geweldloosheid';

Jaarverslag van de EU over de mensenrechten (2007)

10. onderstreept het belang van het 'Jaarverslag van de EU over de mensenrechten' voor het analyseren en evalueren van het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie, en toont zich erkentelijk voor het feit dat in het verslag een overzicht wordt gegeven van het stijgende aantal mensenrechtengerelateerde activiteiten van de Europese Unie;
11. is van mening dat meer informatie moet worden verstrekt om zich een oordeel te kunnen vormen van voorgaand beleid en dat elementen en richtsnoeren moeten worden voorgesteld op basis waarvan de beleidsprioriteiten per land kunnen worden aangepast; herhaalt zijn verzoek om een evaluatie van het gebruik en de resultaten van EU-beleid, -instrumenten en -initiatieven betreffende mensenrechten in derde landen, onder meer aan de hand van indexen en andere meetbare beoordelingscriteria;
12. verwelkomt de openbare presentatie van het Jaarverslag 2007 door de Raad en de Commissie tijdens de plenaire vergadering van december 2007, die samenviel met de uitreiking van de jaarlijkse Sacharovprijs van het Parlement, voor de vrijheid van denken, aan Salih Mahmoud Mohamed Osman uit Sudan; constateert met tevredenheid dat het de gewoonte is geworden om elk jaar de plenaire vergadering van december te gebruiken om de aandacht te richten op de mensenrechtenactiviteiten van de Europese Unie;
13. verzoekt de Raad en de Commissie eens te meer om te overwegen een lijst op te stellen van landen die wat betreft mensenrechtenschendingen extra zorgen baren, en onderstreept het belang van het ontwikkelen van criteria voor het geven van een 'mensenrechtenscore' aan landen, zodat de mensenrechtenprestaties van landen objectief kunnen worden beoordeeld en vergelijkingen kunnen worden getrokken tussen landen, waardoor het mogelijk is landen in verschillende groepen in te delen en voor elke groep specifieke beleidsprioriteiten vast stellen;

Activiteiten van Raad en Commissie op het terrein van mensenrechten in internationale fora

14. prijst het werk dat de persoonlijke vertegenwoordiger voor de mensenrechten van de Hoge Vertegenwoordiger, Riina Kionka, gedurende 2007 heeft verricht; blijft haar ondersteunen in haar inspanningen voor het bevorderen van de mensenrechten en voor het vergroten van de zichtbaarheid en versterken van de rol van de Europese Unie in internationale mensenrechtenfora; verwacht dat de Hoge Vertegenwoordiger, de Raad en de vertegenwoordigers van alle lidstaten haar werkzaamheden voor het bevorderen van de mensenrechten volledig zullen ondersteunen;
15. is van mening dat de capaciteit van de Europese Unie voor het voorkómen van, reageren op en beheersen van crises onvoldoende is gebleken en verzoekt de Raad de civiele

aspecten van het Europees veiligheids- en defensiebeleid geleidelijk om te vormen tot een “civiele vredesdienst” voor de beheersing van kortstondige civiele crises en langdurige vredesopbouw; is van mening dat de Europese Unie in dit kader netwerken van het maatschappelijk middenveld moet versterken die op subnationaal, nationaal en regionaal niveau in het veld zijn opgezet, teneinde vertrouwen, capaciteitsopbouw, monitoring en bewustmaking te bevorderen, waarmee tegelijkertijd steun wordt verleend voor de institutionalisering van de participatie van het maatschappelijk middenveld in regionale en subregionale vredes- en veiligheidsstructuren;

16. herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om de EU-lidstaten en de derde landen waarmee toetredingsonderhandelingen lopen, aan te moedigen tot het ondertekenen en ratificeren van alle essentiële mensenrechtenverdragen van de Verenigde Naties en de Raad van Europa, alsook van de facultatieve protocollen bij die verdragen; wijst de EU-lidstaten met name op de noodzaak van ratificatie van het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden, wat vooralsnog¹ door geen enkele lidstaat is gebeurd;
17. verzoekt om de prompte ratificatie van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap door de Europese Gemeenschap en haar lidstaten; verzoekt met klem het facultatieve protocol bij dit verdrag te beschouwen als een integrant onderdeel daarvan, en roept ertoe op om gelijktijdig tot het verdrag en het protocol toe te treden;
18. benadrukt de noodzaak van een actievere betrokkenheid van de Europese Unie en haar lidstaten bij kwesties op het gebied van mensenrechten en democratie die in 2007 op een verscheidenheid van internationale fora aan de orde komen, waaronder het eerste werkjaar van de VN-Raad voor de rechten van de mens (UNHRC), de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de ministerraad van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en de Raad van Europa;
19. roept op tot betere samenwerking en coördinatie tussen de Raad van Europa en de Europese Unie; verwelkomt het feit dat de Raad van Europa en de Europese Unie op 11 mei 2007 een memorandum van overeenstemming hebben ondertekend en verzoekt beide partijen het ook in praktijk te brengen; doelt in dit verband met name op de volgende aanbevelingen in het verslag-Juncker:
 - de aanbeveling om de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa te laten fungeren als de instelling waaraan de Europese Unie, net als de lidstaten van de Raad van Europa, alle mensenrechtenproblemen doorverwijzen die buiten het bestaande monitoring- en toezichtmechanisme vallen;
 - de aanbeveling om een mechanisme op te zetten voor het bevorderen en versterken van de democratie en optimaal gebruik te maken van de expertise van de Europese Commissie voor Democratie door middel van het Recht;
20. merkt op dat de UNHRC het potentieel heeft zich te ontwikkelen tot een nuttig kader voor de multilaterale inspanningen op mensenrechtengebied van de Europese Unie; betreurt dat het nieuwe orgaan er het afgelopen jaar niet in is geslaagd om de staat van

¹ Juni 2007.

dienst van de Verenigde Naties op het gebied van de mensenrechten te verbeteren; vertrouwt erop dat de invoering van het universeel periodiek toetsingsmechanisme zal leiden tot de eerste concrete resultaten en verbeteringen; verzoekt de Raad en de Commissie het verloop van dit proces zorgvuldig te volgen, teneinde er zeker van te zijn dat resolutie 60/251 van de Algemene Vergadering van de VN hiermee wordt geïmplementeerd, wat de start is van een universele periodieke toetsing, waarbij op basis van objectieve en betrouwbare informatie wordt onderzocht of de afzonderlijke staten hun mensenrechtenverplichtingen en -verbintenissen zijn nagekomen, op een wijze die een universele dekking verzekert en gelijke behandeling van alle staten; verzoekt de Raad een manier te vinden waarop het Europees Parlement formeel bij deze recent vastgestelde procedure kan worden betrokken;

21. neemt met instemming kennis van het feit dat de klachtenprocedure die op de voorgaande '1503-procedure' is gebaseerd, individuele personen en organisaties nog steeds in staat stelt om bij de UNHCR klachten in te dienen over grove mensenrechtenschendingen ten aanzien waarvan betrouwbare getuigenverklaringen bestaan, en verzoekt de Commissie en de Raad ervoor te zorgen dat niet-gouvernementele organisaties (NGO's) door het UNHRC gehoord kunnen worden, zodat NGO's gebruik kunnen maken van het voorrecht dat ze op grond van hun raadgevende status hebben om schriftelijke mededelingen te doen en mondelinge verklaringen af te leggen;
22. wijst opnieuw op het belang van de speciale procedures en landenmandaten binnen de Mensenrechtenraad; veroordeelt het besluit van de Europese Unie om een resolutie te steunen waarin wordt gevraagd het mandaat van de mensenrechtenskundigen voor Darfur niet te verlengen en om het besluit van de Mensenrechtenraad te ondersteunen om het mandaat van Belarus en Cuba niet te verlengen;
23. verzoekt de Raad, de Commissie en de lidstaten een hervorming van de Mensenrechtenraad voor te stellen die ertoe strekt dat deelname alleen openstaat voor landen die voor alle procedures een vaste uitnodiging hebben gestuurd; verzoekt voorts om hangende deze hervorming aan de hand van dit criterium te bepalen of de Europese Unie kandidaatlanden moet steunen;
24. verzoekt de Europese Unie en haar lidstaten hun betrokkenheid en coördinatie met betrekking tot de Gemeenschap van Democratieën te vergroten, aangezien het permanent secretariaat van de Gemeenschap van Democratieën in Polen zal worden gehuisvest en het voorzitterschap van de *Convening Group* momenteel in handen is van Portugal, het gastland van de eerstvolgende ministerconferentie, die in 2009 in Lissabon wordt gehouden; is van mening dat een grotere betrokkenheid van de kant van de Europese Unie de invloed en geloofwaardigheid van de Gemeenschap van Democratieën zou kunnen vergroten, in het bijzonder door het versterken van de *Democracy Caucus* in de Verenigde Naties en door te bevorderen dat actoren uit het maatschappelijk middenveld niet worden buitengesloten en op legitieme wijze in het werk van de Gemeenschap van Democratieën kunnen participeren, vooral wanneer ze in de samenstelling van ministers bijeen is;
25. doet in dit verband een oproep aan de Europese Unie om met democratische regeringen

van andere regionale groepen formele betrekkingen aan te gaan om een begin te maken met officiële samenwerking en overleg binnen de UNHRC, teneinde op die manier het succes te verzekeren van initiatieven die de naleving moeten bewerkstelligen van de in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens vervatte beginselen; is van mening dat de multilaterale inspanningen die de Europese Unie in het kader van VN-fora op het gebied van de mensenrechten onderneemt, alleen effect kunnen sorteren wanneer dit gebeurt via de gecoördineerde actie van een alliantie van democratische staten uit verschillende regio's, zoals de Gemeenschap van Democratieën, zoals blijkt uit de recente aanneming, op 18 december 2007, van een resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over het gebruik van de doodstraf;

26. is verheugd over het feit dat de Commissie haar positie als voorzitter van het Kimberley-proces in het jaar 2007 heeft gebruikt voor het versterken van de mechanismen die zijn opgezet om de stroom van bloeddiamanten te stoppen; wijst opnieuw op het belang van het Kimberley-proces, gezien het verband dat bestaat tussen het stoppen van de handel in bloeddiamanten en het bereiken van duurzame vrede en veiligheid; verwelkomt Turkije en Liberia als nieuwe deelnemers aan het Kimberley-proces (vanaf 2007) alsook de hernieuwde toetreding van de Republiek Kongo (waarmee het totale aantal deelnemers nu 48 bedraagt, inclusief de Europese Gemeenschap, die 27 lidstaten vertegenwoordigt);
27. is verheugd over het feit dat in december 2007 in Wenen, met de volledige steun van de Europese Unie, de derde internationale conferentie heeft plaatsgevonden voor het afsluiten van een internationaal verdrag waarbij overeenkomstig de beginselen van het internationaal humanitair recht een verbod wordt gesteld op de productie, het gebruik, de overdracht en de opslag van clusterbommen¹; doet een oproep aan Roemenië en Cyprus om net als alle andere EU-lidstaten de Verklaring van Oslo van 23 februari 2007 te ondertekenen; geeft zijn volledige steun aan de twee volgende conferenties die in het kader van het Oslo-proces zullen plaatsvinden, respectievelijk in Wellington, van 18 tot 22 februari 2008, en in Dublin, van 19 tot 30 mei 2008; verwacht dat alle EU-lidstaten het verdrag eind 2008 tijdens een speciale ceremonie in Oslo zullen ondertekenen;
28. verzoekt de Raad en de Commissie verder te gaan met hun krachtige inspanningen voor het bevorderen van universele ratificatie van het Statuut van Rome en vaststelling van de vereiste nationale uitvoeringswetgeving, conform Gemeenschappelijk Standpunt 2003/444/GBVB van de Raad van 16 juni 2003 betreffende het Internationaal Strafhof² en het Actieplan; wijst erop dat niet alle voorzitterschappen van de Raad dit gemeenschappelijke doel even krachtdadig nastreven; verzoekt alle voorzitterschappen om tijdens topconferenties met derde landen te wijzen op de noodzaak van samenwerking met het Internationaal Strafhof; verzoekt om genoemde inspanningen uit te breiden tot het bevorderen van de ratificatie en tenuitvoerlegging van het Verdrag betreffende de privileges en immuniteiten van het Internationaal Strafhof, dat voor het functioneren van het Hof een belangrijk instrument is; wijst op de inwerkingtreding op 8 december 2007 van de overeenkomst met het Verenigd Koninkrijk inzake de

¹ Meer dan 140 vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld en 138 staten namen deel (waarvan er 94 de Verklaring van Oslo hebben ondertekend of hun steun voor het Oslo-proces hebben uitgesproken).

² PB L 150 van 18.6.2003, blz. 67.

tenuitvoerlegging van vonnissen en de inwerkingtreding van een vergelijkbare overeenkomst die in 2005 met Oostenrijk is gesloten, en verzoekt alle lidstaten met klem een vergelijkbare overeenkomst met het Strafhof te sluiten; beschouwt de Overeenkomst tussen het Internationaal Strafhof en de Europese Unie inzake samenwerking en bijstand als een belangrijke aanvulling op de verplichtingen van afzonderlijke lidstaten;

29. verwelkomt het feit dat Japan in juli 2007 het Statuut van Rome heeft geratificeerd, waardoor in december 2007 in totaal 105 staten partij waren bij het verdrag; verzoekt de Tsjechische Republiek, die het Statuut van Rome als enige lidstaat nog niet heeft geratificeerd, met klem dit onverwijld te doen;
30. doet nogmaals een oproep aan alle landen, in het bijzonder de Verenigde Staten, Chili en Turkije, het Statuut van Rome te ratificeren; is bezorgd dat het verzuim van de Verenigde Staten om dit te doen, in de kaart speelt van alle staten en regeringen die een flagrante onverschilligheid jegens het internationale strafrecht aan de dag leggen;
31. dringt er bij alle lidstaten op aan hun volledige medewerking te verlenen aan internationale strafrechtmechanismen, met name waar het erom gaat voortvluchtigen voor de rechter te brengen; wijst in dit verband met tevredenheid op de medewerking van de Democratische Republiek Kongo bij de overdracht van Germain Katanga aan het Internationaal Strafhof, de medewerking van Servië bij de arrestatie en overdracht van Zdravko Tolimir aan het Internationaal Straftribunaal voor het voormalige Joegoslavië (ICTY), en de medewerking van Servië en Montenegro bij de arrestatie en overdracht van Vlastimir Đjordžević aan het ICTY; constateert echter met bezorgdheid dat Sudan volhardt in zijn weigering om met het Internationaal Strafhof samen te werken bij de arrestatie en overdracht van Ahmad Muhammad Harun en Ali Muhammad Ali Abd-Al-Rahman; constateert verder met bezorgdheid dat de arrestatiebevelen van het Internationaal Strafhof voor vier leden van het Oegandese rebellenleger 'Lord's Resistance Army' niet ten uitvoer zijn gelegd; stelt ook met bezorgdheid vast dat Radovan Karadžić en Ratko Mladić nog steeds voortvluchtig zijn en nog niet voor het ICTY zijn gebracht; herhaalt in dit verband dat ondertekening van een stabilisatie- en associatieovereenkomst afhankelijk is van volledige samenwerking met het ICTY, en dat die samenwerking moet resulteren in de arrestatie en overdracht van alle nog voortvluchtige aangeklaagden; is voorts van mening dat het proces tegen de voormalige president van Liberia, Charles Taylor, dat momenteel in Den Haag in het Speciaal Hof voor Sierra Leone wordt gevoerd, een belangrijke ontwikkeling is in de beëindiging van straffeloosheid;
32. onderstreept de noodzaak van het versterken van het internationaal strafrechtstelsel en onderkent in dit verband het belang van het *Justice Rapid Response*-mechanisme, dat in november 2007 is geïmplementeerd als een nieuw internationaal samenwerkingsmechanisme voor het leveren van expertise en andere bijstand in gevallen waarin het in kaart brengen, verzamelen en bewaren van informatie een brede reeks mogelijkheden voor internationale en overgangsrechtspraak kan ondersteunen¹; verzoekt het Internationaal Strafhof met klem zijn voorlichtingswerk te intensiveren, teneinde gemeenschappen via een constructieve interactie met het Strafhof bij lopend

¹ http://www.justicerapidresponse.org/Documents1/JRR_NY_NOV07_FinalOutcomeDocument.pdf.

onderzoek te betrekken en zo begrip en steun voor zijn mandaat te bevorderen, de verwachtingen van gemeenschappen te sturen en die gemeenschappen in staat te stellen een internationaal strafproces te volgen en begrijpen; benadrukt de mogelijke rol van niet-justitiële mechanismen bij de aanpak van schendingen van mensenrechten en het internationaal strafrecht, mits de inspanningen die via zulke mechanismen worden ondernomen geen schijnvertoning vormen en het beginsel van een behoorlijke rechtsgang in acht wordt genomen;

33. verwelkomt de aanneming door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van de resolutie over de rechten van inheemse volkeren en feliciteert de Raad en de lidstaten voor het steunen van de aanneming van deze tekst, waarmee staten nu een kader hebben voor het beschermen en bevorderen van de rechten van inheemse volkeren, zonder dat deze groepen worden uitgesloten of gediscrimineerd; stelt tegelijkertijd met bezorgdheid vast dat zonder nieuwe instrumenten die de tenuitvoerlegging van deze resolutie garanderen, niet te verwachten valt dat werkelijke verbeteringen zullen optreden in het leven van inheemse volkeren, in het bijzonder niet van die welke onder autoritaire en dictatoriale regimes leven, en verzoekt de Commissie met klem een vervolg te geven aan de tenuitvoerlegging van deze resolutie, in het bijzonder via het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten;

Resultaten EU-richtsnoeren inzake mensenrechten

34. doet eens te meer een oproep aan de Commissie en de ambassades en consulaten van de lidstaten om ervoor te zorgen dat al hun personeel volledig op de hoogte is van de richtsnoeren inzake mensenrechten; is van mening dat de oprichting van de nieuwe Europese dienst voor extern optreden, proactief moet worden gebruikt voor het harmoniseren van de aanpak die de buitenlandse missies van de lidstaten en de Commissie op het terrein van de mensenrechten volgen, door het uitwisselen van structuren en personeel, zodat werkelijke EU-ambassades ontstaan;
35. neemt kennis van de motivatie van de Duitse en Portugese voorzitterschappen om de laatste hand te leggen aan de EU-mensenrechtenrichtsnoeren betreffende de rechten van het kind; ziet uit naar de ontvangst, binnen een jaar, van ontwerpversies van de specifieke uitvoeringsmaatregelen, waarin het zwaartepunt zal liggen op implementatie van de holistische en veelomvattende aanpak die in de kernrichtsnoeren is vervat;
36. verzoekt het voorzitterschap een manier te vinden om te komen tot een betere coördinatie en samenwerking tussen de werkgroepen van de Raad bij het ondernemen van demarches op terreinen van gemeenschappelijk belang, zoals het internationaal strafrecht en kinderen in gewapende conflicten (bijvoorbeeld tussen de Werkgroep Mensenrechten en de werkgroep die zich bezighoudt met het Internationaal Strafhof);
37. verzoekt de Raad met klem de richtsnoeren zodanig te actualiseren dat het belang van

het “het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid” als een fundamenteel recht - in het bijzonder met betrekking tot pijnbestrijding - daarin volledig tot uitdrukking komt;

De doodstraf

38. verwelkomt bovengenoemde resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties die op 18 december 2007 is aangenomen en waarin wordt opgeroepen tot een wereldwijd moratorium op de doodstraf, en ziet het positieve regio-overschrijdende karakter van dit initiatief;
39. verzoekt de Raad met klem de richtsnoeren inzake de doodstraf zodanig te actualiseren dat ingevolge die richtsnoeren alle activiteiten moeten worden ondersteund die strekken tot de volledige tenuitvoerlegging van de resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waarin onder meer alle staten die nog steeds de doodstraf toepassen, worden opgeroepen internationale juridische waarborgen voor ter dood veroordeelden in acht te nemen, in het bijzonder de minimumwaarborgen in de bijlage bij resolutie 1984/50 van 25 mei 1984 van de Economische en Sociale Raad; wijst erop dat de resolutie voorziet in het verstrekken van informatie aan de secretaris-generaal over de toepassing van de doodstraf en inachtneming van de juridische waarborgen voor ter dood veroordeelden, en strekt tot een progressieve beperking van het gebruik van de doodstraf en vermindering van het aantal misdrijven waarop deze straf staat; wijst er verder op dat aan het slot van de resolutie alle lidstaten van de Verenigde Naties worden opgeroepen om in de aanloop naar de afschaffing van de doodstraf een moratorium op executies in te stellen;
40. verzoekt het voorzitterschap om Italië, Letland, Polen en Spanje, die Protocol nr. 13 bij het EVRM, betreffende afschaffing van de doodstraf, nog niet hebben geratificeerd, dat alsnog te doen¹; erkent in dit verband dat de richtsnoeren inzake de doodstraf wellicht met meer samenhang toegepast zouden worden wanneer de lidstaten dergelijke protocollen en verdragen zouden ondertekenen en ratificeren;
41. verwelkomt het besluit van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 7 december 2007 om de gezamenlijke verklaring van de Raad van Europa/Europese Unie over de instelling van een “Europese dag tegen de doodstraf”, die elk jaar op 10 oktober zal worden gevierd, goed te keuren; is blij met het congres van de Europese Conferentie dat op 9 oktober 2007 in Lissabon is gehouden, waarin eens te meer is opgeroepen tot de totale afschaffing van de doodstraf in Europa en het bevorderen van de wereldwijde afschaffing van deze straf;
42. verwelkomt de afschaffing van de doodstraf in Albanië op 25 maart 2007 (voor alle misdrijven), in Kirgizië op 27 juni 2007, in Rwanda op 26 juli 2007, in de staat New Jersey (Verenigde Staten) op 13 december 2007, en in Oezbekistan op 1 januari 2008;

Foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling

¹ Op 10 januari 2008 hadden Italië, Letland, Polen en Spanje Protocol nr. 13 bij het EVRM, inzake de afschaffing van de doodstraf onder alle omstandigheden, wel ondertekend maar nog niet geratificeerd

43. merkt op dat Griekenland, Hongarije, Letland, Litouwen en Slowakije het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering vooralsnog noch hebben ondertekend noch geratificeerd; merkt op dat Oostenrijk, België, Cyprus, Finland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal en Roemenië genoemd instrument wel hebben ondertekend maar nog niet geratificeerd; doet een dringende oproep aan alle EU-lidstaten die het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering nog niet hebben ondertekend en/of geratificeerd, dit onverwijld te doen;
44. is verontrust over het schijnbare gebrek aan engagement voor de mensenrechten van EU-lidstaten die weigeren hun handtekening te zetten onder bovengenoemd Internationaal Verdrag inzake de bescherming van alle personen tegen gedwongen verdwijning; verzoekt alle EU-lidstaten die het verdrag nog niet hebben ondertekend en geratificeerd, dit onverwijld te doen¹;
45. verwijst de Raad en de Commissie naar de recente studie ‘The Implementation of the European Union Guidelines on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment’, die op 28 juni 2007 aan de Subcommissie mensenrechten van het Europees Parlement en in december 2007 aan de Werkgroep Mensenrechten is voorgelegd; verzoekt beide instellingen de daarin verwoordde aanbevelingen te volgen, bijv. de aanbeveling om een heldere wereldvisie te ontwikkelen met nationale aandachtspunten, waarbij lokale politieke, sociale, culturele en juridische contexten worden onderzocht; verzoekt de Commissie om na analyse van deze studie haar delegaties en de missies van de lidstaten instructies te sturen voor de toepassing van de richtsnoeren;
46. ziet uit naar het evaluatieverslag over de toepassing van de EU-richtsnoeren inzake foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing, dat aan de Werkgroep Mensenrechten zal worden voorgelegd; verwacht dat de werkgroep in het kader van de herziening van dit pakket richtsnoeren in discussie zal gaan over specifieke actiecriteriën voor individuele gevallen, teneinde de toepassing van de richtsnoeren te verbeteren; doet de aanbeveling maatregelen aan te nemen die strekken tot eerbiediging van het absolute verbod op foltering en zich te verzetten tegen elke poging tot het vaststellen van een EU-standpunt waarbij het faciliteren van de overdracht van personen naar een land waar ze mogelijk gefolterd zullen worden, legitiem wordt geacht wanneer dit gebeurt op basis van een diplomatieke toezegging;
47. verzoekt om een actualisering van de richtsnoeren inzake foltering en andere wrede onmenselijke en mensonterende behandeling of bestraffing in het licht van artikel 15 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, meer in het bijzonder het recht van bedoelde personen op vrijwaring tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing;
48. verzoekt om de vaste aanwezigheid van het voorzitterschap of het secretariaat van de

¹ EU-lidstaten die het verdrag hebben ondertekend (per december 2007): Oostenrijk, België, Cyprus, Denemarken, Finland, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Italië, Litouwen, Luxemburg, Malta, Portugal, Slowakije, Slovenië, Spanje en Zweden. (Het verdrag is slechts door twee landen geratificeerd: Albanië en Argentinië. Voor de inwerkingtreding ervan zijn twintig ratificaties nodig.)

Raad in de relevante VN-commissies, alsook om verdere samenwerking met de Raad van Europa en het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering, ten einde op die manier degelijk en nuttig materiaal te kunnen verwerven voor de besluitvorming over demarches jegens bepaalde landen;

49. verzoekt de Raad en de Commissie nadrukkelijk om alle internationale partners van de Europese Unie via demarches te bewegen tot de ratificatie van internationale verdragen die een verbod stellen op foltering en mishandeling alsook tot het verschaffen van revalidatiehulp aan slachtoffers van foltering; verzoekt de Europese Unie de strijd tegen foltering en mishandeling tot een topprioriteit van haar mensenrechtenbeleid te maken, in het bijzonder door een versterkte implementatie van de EU-richtsnoeren en alle andere EU-instrumenten, zoals het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten, en door ervoor te zorgen dat de lidstaten geen genoegen nemen met diplomatieke toezeggingen van derde landen wanneer personen een reëel risico lopen om te worden gefolterd of mishandeld;

Kinderen en gewapende conflicten

50. verwelkomt het verslag van de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor kinderen en gewapende conflicten, dat op 13 augustus 2007 is gepubliceerd, waarin wordt geconcludeerd dat de VN-lidstaten concrete en doelgerichte maatregelen moeten nemen tegen personen die zich bij herhaling schuldig maken aan schending van de rechten van het kind;
51. is verheugd over de vorderingen die zijn gemaakt met de toepassing van de internationale normen voor de bescherming van het kind, meer in het bijzonder de vorderingen die zijn gemaakt met het ter verantwoording roepen van vermeende daders, zoals de aanklachten die door het Internationaal Strafhof zijn geformuleerd tegen vooraanstaande leiders van diverse strijdende facties in de Democratische Republiek Kongo en de aanklachten tegen vier hooggeplaatste leden van het rebellenleger 'Lord's Resistance Army'; beschouwt de uitspraak van het Speciaal Hof voor Sierra Leone dat het ronselen of inzetten van kinderen jonger dan vijftien jaar voor gevechtshandelingen volgens het internationaal gewoonterecht een oorlogsmisdaad is, als een belangrijk resultaat van haar werkzaamheden, net als de veroordeling van militaire bevelhebbers voor het ronselen van kinderen;
52. neemt met instemming kennis van het feit dat bij een groot scala aan onderhandelingen, overeenkomsten en verdragen, initiatieven voor vredesopbouw en vredeshandhaving alsook bij het opstellen van agenda's vaker kinderen zijn betrokken; benadrukt echter dat clausules in vredesovereenkomsten die betrekking hebben op kinderen, specifiek dienen te zijn en de daarin verwoordde doelstellingen haalbaar;
53. neemt met instemming kennis van het feit dat kinderen vaker worden betrokken bij mechanismen waarbij vermeende misdadigers volgens het internationaal recht ter verantwoording worden geroepen (erkent de inspanningen die de Liberiaanse Commissie voor Waarheid en Verzoening in dit opzicht in 2007 heeft ondernomen), en beschouwt dit als een belangrijk middel om uitvoering te geven aan het recht van kinderen om deel te nemen in de besluitvorming over zaken die hun leven raken; benadrukt echter dat bij een dergelijke betrokkenheid steeds de belangen van het kind

centraal moeten staan, onder meer door een leeftijdsgericht beleid en leeftijdsgerichte procedures te volgen en de revalidatie en reïntegratie van kindslachtoffers te bevorderen;

54. verwelkomt de ‘Integrated Disarmament, Demobilisation and Reintegration Standards’ (2006) (geïntegreerde normen inzake ontwapening, demobilisatie en re-integratie) en de ‘Paris Principles and Guidelines on Children Associated with Armed Forces or Armed Groups’ (2007) (beginselen en richtsnoeren betreffende kinderen die tot strijdmachten of gewapende groepen hebben behoord) als een belangrijke vooruitgang in beleidsformulering en is van mening dat deze instrumenten nu op effectieve wijze ten uitvoer moeten worden gelegd;
55. is verheugd over het feit dat nog zeven landen (Argentinië, Kroatië, Guatemala, Laos, Mauritanië, Marokko en Oekraïne) zich door ondertekening van de zogenoemde ‘Paris Commitments and Principles’ hebben verbonden om een einde te maken aan het ronselen van kinderen in gewapende conflicten, en betreurt dat de Verenigde Staten deze twee documenten niet hebben ondertekend, uit onvrede over de bepaling over het Internationaal Strafhof;
56. verzoekt de lidstaten die de facultatieve protocollen bij het Verdrag inzake de rechten van het kind nog niet hebben ondertekend en geratificeerd, dit onverwijld te doen¹;
57. stelt vast dat het Portugese voorzitterschap navolging heeft gegeven aan de Duitse initiatieven die overeenkomstig de richtsnoeren zijn genomen en alle in prioriteitslanden gevestigde missies heeft geïnstrueerd de landspecifieke strategieën die op 15 juni 2007 door de Werkgroep Mensenrechten zijn aangenomen, te beschouwen als permanente instructies voor het werk dat de missiehoofden op het terrein van ‘kinderen in gewapende conflicten’ uitvoeren; neemt met instemming kennis van het feit dat het voorzitterschap de lokale voorzitterschappen ook landenverslagen van relevante NGO’s heeft toegestuurd;

Verdedigers van de mensenrechten

58. verzoekt de Raad en de Commissie om een meer transparante en systematische toepassing van de EU-richtsnoeren inzake mensenrechtenverdedigers, aangezien dit een belangrijk en innovatief instrument is dat speciaal is ontwikkeld voor het beschermen en ondersteunen van die mensenrechtenverdedigers die het meeste gevaar lopen;
59. verwacht dat het aanwijzen van deze richtsnoeren als een prioritair onderdeel van het extern mensenrechtenbeleid van de Europese Unie, gevolgd zal worden door een effectieve omzetting ervan in lokale strategieën voor 120 landen; merkt op dat het gebrek aan EU-demarches ten behoeve van mensenrechtenverdedigers in bepaalde landen, zoals China, Tunesië, Ethiopië, Iran en Rusland, een afspiegeling lijkt van een

¹ Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie (per november 2007): niet geratificeerd door Tsjechië, Finland, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Ierland, Luxemburg, Malta en het Verenigd Koninkrijk.

Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten (per oktober 2007): niet geratificeerd door Estland, Griekenland, Hongarije en Nederland; niet geratificeerd noch ondertekend door Cyprus.

gebrek aan consensus onder de lidstaten, waarbij elke lidstaat andere prioriteiten stelt binnen zijn buitenlands beleid en het zodoende onmogelijk is om collectief op treden;

60. is van mening dat een consistente aanpak zich ook moet richten op het versterken van de capaciteitsopbouw onder mensenrechtenactivisten en het bevorderen van overleg- en interactiemechanismen tussen hen en hun regeringen over kwesties als democratische hervormingen en bevordering van de mensenrechten, met name wanneer democratiseringsprocessen in het geding zijn;
61. verzoekt de Commissie en de Raad mensenrechtenverdedigers actief aan te moedigen tot het verspreiden van informatie over de theorie en praktijk van het beginsel van geweldloosheid en tot het bevorderen van kennisvergaring en informatie-uitwisseling over 'best practice', op basis van ervaringen van de mensen in het veld;
62. verzoekt de Raad om urgent de kwestie van de noodvisa voor mensenrechtenverdedigers te behandelen; is van mening dat het soms nuttig is om bij demarches ten behoeve van mensenrechtenverdedigers vertrouwelijkheid te betrachten, maar dat het desalniettemin noodzakelijk is dat lokale vertegenwoordigers van de EU NGO's in het veld steeds – op vertrouwelijke wijze – op de hoogte stellen van zulke demarches;
63. benadrukt eens te meer dat het belangrijk is het handboek voor de toepassing van de richtsnoeren beschikbaar te maken voor mensenrechtenactivisten in het veld; spoort de Werkgroep Mensenrechten aan om van de EU-richtsnoeren voor mensenrechtenverdedigers vertalingen in EU-talen te verspreiden die in derde landen de lingua franca zijn, en regionale bureaus en ambassades/delegaties vertalingen in belangrijke niet-EU-talen te verstrekken; neemt met tevredenheid kennis van het feit dat tot dusver vertalingen beschikbaar zijn in talen zoals het Russisch, Arabisch, Chinees en Farsi, maar benadrukt dat meer vertalingen op lokaal niveau moeten worden gemaakt; verzoekt de lidstaten met klem om het voor mensenrechtenverdedigers die zijn uitgenodigd voor het bijwonen van evenementen in de Europese Unie, of die op de vlucht zijn voor een verslechterende veiligheidssituatie, gemakkelijker te maken om een visum te krijgen;

Mensenrechtendialogen en officieel overleg met derde landen

64. verzoekt de Raad en de Commissie de toepassing van de richtsnoeren voor mensenrechtendialogen aan een uitvoerige evaluatie te onderwerpen en duidelijke indicatoren te ontwikkelen voor het evalueren van het effect van de afzonderlijke dialogen alsook om criteria te formuleren voor het initiëren, stoppen en hervatten van dialogen;
65. verzoekt opnieuw om mensenrechtendialogen beurtelings op het grondgebied van de Europese Unie en op het grondgebied van het derde land in kwestie te voeren;
66. doet opnieuw een oproep om mensenrechtenvraagstukken op het hoogste politieke niveau te bespreken, zodat mensenrechtenoverwegingen een groter politiek gewicht krijgen; is van mening van dat deze dialogen daarom nooit moeten worden gebruikt om dit onderwerp alleen in bijeenkomsten op het niveau van deskundigen te behandelen en

het op die manier ondergeschikt te maken aan andere politieke vraagstukken; verzoekt de Raad en de Commissie derhalve de volgende maatregelen te nemen:

- openbaar maken van de doelstellingen die voor elke dialoog zijn vastgesteld en nagaan of deze doelstellingen zijn gehaald;
- voorschrijven dat elke dialoog jaarlijks aan een evaluatie wordt onderworpen, en niet “bij voorkeur” jaarlijks;
- ervoor zorg dragen dat bij elke vergaderreeks die in het kader van een dialoog plaatsvindt, niet alleen een serie technische besprekingen op ambtelijk niveau wordt gehouden, maar ook besprekingen waaraan personen met ministeriële verantwoordelijkheid deelnemen;
- betrekken van EP-vertegenwoordigers in de dialogen, en met name in evaluatievergaderingen waarbij individuele gevallen worden besproken;

67. wijst in dit verband eens te meer op de voorstellen die het Parlement heeft gedaan in zijn resolutie van 6 september 2007 over het functioneren van de mensenrechtendialogen en het mensenrechtenoverleg met derde landen;

68. benadrukt dat China nog steeds stelselmatig de mensenrechten schendt en dat de Chinese staat van dienst op het gebied van de mensenrechten, ondanks de toezeggingen die het regime met het oog op de aanstaande Olympische Spelen heeft gedaan, nog niet is verbeterd; benadrukt de noodzaak van een drastische intensivering van de mensenrechtendialoog tussen de EU en China; verwelkomt het besluit van de Chinese regering om alle terdoodveroordelingen door het hooggerechtshof te laten toetsen, maar blijft bezorgd over het feit dat China wat het aantal executies betreft, nog steeds koploper is in de wereld; merkt op dat de Chinese regering ondanks herhaalde toezeggingen om het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten te ratificeren, dit nog steeds niet heeft gedaan; betreurt dat tijdens de Topconferentie EU-China die op 28 november 2007 in Peking is gehouden, geen gezamenlijke verklaring inzake de mensenrechten is aangenomen, ondanks het feit dat voorafgaande aan de top het voornemen daartoe bekend was gemaakt; verzoekt de Raad het Parlement na afloop van besprekingen uitgebreider over het verloop en de resultaten ervan te informeren, en onder meer een gedetailleerde lijst te overleggen van demarches die met betrekking tot individuele gevallen door de Raad en de lidstaten zijn ondernomen; merkt op dat ondanks aanzienlijke economische hervormingen nog steeds sprake is van een systematische schending van politieke en mensenrechten, bijvoorbeeld door het gevangen zetten van politieke tegenstanders, het aanvallen en intimideren van advocaten en mensenrechtenactivisten, het ontbreken van een onafhankelijke rechterlijke macht en van vrijheid van meningsuiting en godsdienst, het niet erkennen van de rechten van religieuze en etnische minderheden, het opleggen van dwangarbeid en het willekeurig detineren van personen, het bestaan van werkkampen, en door beschuldigingen over het verwijderen van organen; merkt op dat zulke bezwaren meer aandacht moeten krijgen in de aanloop naar de Olympische Spelen in Peking, die een belangrijke historische kans bieden voor het bevorderen van de mensenrechten in China; blijft in dit opzicht verontrust over Chinese wetgeving, zoals de wetgeving inzake staatsgeheimen, die in de weg staat van de transparantie die nodig is voor het ontwikkelen van een goed bestuur en een rechtsstaat; is verontrust over de beperkingen

die aan de vrijheid van Chinese en internationale media worden gesteld, onder meer met betrekking tot het gebruik van het Internet, bloggen en de toegang tot informatie; is ook nog steeds bezorgd over het feit dat onwelgevallige journalisten en mensenrechtenactivisten op een zwarte lijst worden geplaatst, wat onder is gebeurd met de Dalai Lama en de personen die aan hem zijn verbonden en met aanhangers van de religieuze beweging Falun Gong; benadrukt dat de mensenrechtensituatie in China ook na afloop van de Olympische Spelen zorgvuldig moet worden gemonitord, net als de noodzakelijke veranderingen in relevante wetgeving; verzoekt de Europese Unie met klem om voortzetting van de handelsbetrekkingen met China afhankelijk te maken van het doorvoeren van mensenrechtenhervormingen in dat land, en verzoekt de Raad in dit verband om de mensenrechtensituatie in China aan een uitvoerige beoordeling te onderwerpen alvorens een nieuwe kaderovereenkomst voor partnerschap en samenwerking te sluiten; verzoekt de Raad en de Commissie om in de gesprekken met de Chinese regering de kwesties van Binnen-Mongolië, Oost-Turkmenistan en Tibet aan de orde te stellen en op actieve wijze de versterking van een open dialoog tussen de Chinese regering en afgezanten van de Tibetaanse regering in ballingschap te ondersteunen, en verder ook de gevolgen voor de mensenrechten van het beleid dat China ten aanzien van Afrika voert, in de dialoog te betrekken; is nog steeds verontrust over de stelselmatige schending van de mensenrechten van de etnische Oeigoeren in de autonome regio Xinjiang;

69. beschouwt het nog steeds als zeer zorgwekkend dat de mensenrechtendialoog met Iran sinds 2004 is onderbroken als gevolg van een gebrek aan medewerking van de kant van Iran; herhaalt de standpunten die met betrekking tot het vorige verslag naar voren zijn gebracht; verzoekt de Raad, de Commissie en de lidstaten steun te verlenen aan dissidenten en democratische activisten en – via vreedzame middelen – bestaande processen te versterken die democratische, institutionele en constitutionele hervormingen kunnen bevorderen, de duurzaamheid van die hervormingen verzekeren, en de participatie in beleidsvormingsprocessen consolideren van alle Iraanse mensenrechtenverdedigers en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, en daardoor hun rol in het politieke debat versterken; veroordeelt de nieuwe campagne tegen ‘immoreel gedrag’ die de Iraanse autoriteiten sinds begin april 2007 voeren, waarbij duizenden mannen en vrouwen zijn gearresteerd; spreekt tevens zijn veroordeling uit over het groeiende aantal doodstraffen dat het Iraanse regime oplegt;
70. betreurt dat het overleg tussen de EU en Rusland over de mensenrechten geen resultaten heeft opgeleverd en verzoekt om het Parlement bij een dergelijk overleg te betrekken; ondersteunt de inspanningen van de Raad en de Commissie om een situatie te creëren waarbij het overleg beurtelings in Rusland en de EU plaatsvindt, waarbij behalve vertegenwoordigers van het ministerie van Buitenlandse Zaken ook vertegenwoordigers van andere Russische ministeries aan het overleg deelnemen, en waarbij de Russische delegatie deelneemt aan de vergaderingen van Russische en Europese NGO's of parlementaire afvaardigingen die rondom het overleg zijn georganiseerd; betreurt dat de Europese Unie maar een beperkt succes heeft gehad bij het tot stand brengen van een beleidswijziging omdat gevoelige kwesties aan de orde werden gesteld, zoals de situatie in Tsjetsjenië en andere Kaukasische republieken, straffeloosheid en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, de behandeling van mensenrechtenverdedigers, de onafhankelijkheid van de media en vrijheid van

meningsuiting, de behandeling van etnische minderheden, eerbiediging van de rechtsstaat, bescherming van de mensenrechten binnen de strijdkrachten, discriminatie op grond van seksuele geaardheid, alsook andere kwesties; is van mening dat het reeds lang lopende debat over Tsjetsjenië moet worden uitgebreid met Ingoesjetië en Dagestan, waar sprake is van een verontrustende situatie; betreurt dat er geen einde komt aan de vervolging van journalisten, mensenrechtenverdedigers en NGO's, bijvoorbeeld de recente intimidatie van medewerkers van 'Novaya Gazeta' en van een stichting ter bevordering van tolerantie, 'Nizhny Novgorod'; verzoekt Rusland met klem aanvullende maatregelen te nemen voor het beschermen van de vrijheid van meningsuiting en de veiligheid van journalisten en mensenrechtenverdedigers; is in dit verband van mening dat Russische samenwerking met de OVSE, de Raad van Europa en de VN-mensenrechtenmechanismen, alsook de ratificatie door Rusland van alle relevante mensenrechtenverdragen – in het bijzonder Protocol nr. 14 bij het EVRM, waarbij het controlesysteem van het verdrag wordt gewijzigd – door de Europese Unie als een prioritaire doelstelling moet worden gezien; betreurt de onwilligheid van Rusland om een voldoende groot aantal internationale verkiezingswaarnemers uit te nodigen, en dat te doen op een tijdstip dat de waarnemers nog voldoende tijd hebben om overeenkomstig de OVSE-regels hun werk te doen; twijfelt bijgevolg aan het democratisch gehalte van de parlementaire verkiezingen; verzoekt de Commissie en de Raad met klem mensenrechtenkwesties (ook individuele gevallen) bij de Russische autoriteiten op het hoogste niveau en in het kader van de nieuwe partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst, aan de orde te stellen; dringt er bij de Commissie op aan om, naast de mensenrechtenclausule, duidelijkere verplichtingen en efficiëntere mechanismen voor monitoring vast te stellen, teneinde de mensenrechtensituatie in dit land daadwerkelijk te verbeteren;

71. verzoekt de Commissie en de Raad met klem om met alle buurlanden subcomités voor de mensenrechten op te zetten; herhaalt zijn verzoek om bij de voorbereiding van de bijeenkomsten van deze subcomités parlementariërs te betrekken en te worden geïnformeerd over de resultaten ervan; is van mening dat terwijl bij de eerste vergaderrondes, in Tunesië en Egypte, het belangrijkste aandachtspunt nog was de duurzaamheid van de subcomités te verzekeren en wederzijds vertrouwen onder de partners te bevorderen, het nu tijd is, zeker wat het subcomité EU-Marokko betreft, voor een meer resultaatgerichte fase, waarbij concrete benchmarks en voortgangsindicatoren worden vastgesteld; roept in herinnering dat deze subcomités geen beslissingsbevoegdheid hebben, maar wel voorstellen mogen indienen bij het relevante associatiecomité, dan wel bij organen op een hoger niveau van de politieke dialoogstructuur, die ingevolge de actieplannen voor het Europees nabuurschapsbeleid en de associatieovereenkomst de verantwoordelijkheid hebben om als onderdeel van de politieke dialoog overleg te voeren over mensenrechtenvraagstukken; doet de aanbeveling om de afsluitingsdocumenten die tijdens vergaderingen op het niveau van deskundigen zijn besproken, ook op de agenda te plaatsen van vergaderingen die in het kader van mensenrechtendialogen en -overleg op politiek niveau worden gehouden (toppen), zodat minder discrepanties bestaan in de vaak tegenstrijdige persverklaringen die door beide zijden worden gegeven;
72. onderkent het belang van pogingen van de Commissie en de Raad voor het organiseren van een tweede vergaderronde in het kader van de mensenrechtendialoog EU-

Oezbekistan, in mei 2008; wijst er eens te meer op dat het houden van een mensenrechtendialoog en deskundigenbijeenkomsten over het bloedbad dat in 2005 in Andijan plaatsvond, op zichzelf geen vooruitgang inhoudt en bijgevolg niet als reden kan worden aangevoerd voor het opheffen van sancties; merkt op dat het ontbreken van een onafhankelijk internationaal onderzoek naar het bloedbad in Andijan en van enige verbetering in de mensenrechtensituatie in Oezbekistan – de voorwaarden die de Europese Unie stelt voor het opheffen van sancties – er logischerwijs toe hebben geleid dat de sancties tegen Oezbekistan zijn verlengd; verwelkomt dat de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 15 en 16 oktober 2007 specifieke voorwaarden heeft vastgesteld voor het handhaven van de opschorting van de visumbeperkingen, waaraan binnen zes maanden moet zijn voldaan; verzoekt de Commissie en de Raad kritisch te beoordelen of het besluit om enkele van de visumbeperkingen die de Europese Unie als onderdeel van haar sancties tegen Oezbekistan heeft ingesteld, voor een periode van zes maanden op te schorten, effect sorteert, en onderzoek te doen naar de algehele mensenrechtensituatie in het land; betreurt dat Oezbekistan vooralsnog op geen enkel van de genoemde punten vooruitgang heeft laten zien; is verbijsterd over de presidentsverkiezingen die op 23 december 2007 in Oezbekistan hebben plaatsgehad, die volgens het Bureau voor democratische instellingen en mensenrechten van de OESO werden gehouden in een “streng gecontroleerde politieke omgeving, waarin geen ruimte was voor werkelijke oppositie, en die in het algemeen niet voldeden aan tal van de verplichtingen voor democratische verkiezingen waaraan de OVSE-leden zich hebben verbonden”; veroordeelt de moorden op Mark Weil, oprichter en art-director van het onafhankelijke Ilkhom-theater (op 9 september 2007 in Tasjkent), en Alisher Saipov, journalist en criticus van het Oezbeekse regime (op 24 oktober 2007 in de Kirgizische stad Osh); herhaalt zijn oproep voor de onmiddellijke vrijlating van politieke gevangenen¹; verwelkomt de afschaffing van de doodstraf;

73. ondersteunt de bereidheid van de Raad tot het instellen van een mensenrechtendialoog met elk van de vier nog overgebleven Centraal-Aziatische staten; verzoekt om dialogen die resultaatgericht zijn en volledig in overeenstemming met de EU-richtsnoeren voor mensenrechtendialogen met derde landen, wat betekent dat het maatschappelijk middenveld en het Europees Parlement bij deze dialogen moeten worden betrokken; verzoekt om de secretariaten van Raad en Commissie te voorzien van voldoende middelen ten behoeve van deze dialogen; wijst erop dat de praktische regelingen in sommige gevallen een efficiënte dialoog in de weg staan, bijv. wanneer alleen consecutief tolken mogelijk is, zoals bij de mensenrechtendialoog met Turkmenistan het geval is;
74. merkt op dat het terugkrabbelen op eerder aan Turkije gedane toezeggingen in verband met de toetreding, een belangrijke reden is voor het uitblijven van verdere mensenrechtenhervormingen in dat land;
75. spreekt de hoop uit dat wordt vastgesteld wie verantwoordelijk zijn voor de moord op Benazir Bhutto en dat deze personen vervolgens zo spoedig mogelijk ter

¹ In het bijzonder van Mutabar Tadjibaeva, voorzitter van mensenrechtenorganisatie ‘Plammenoe Serdtse’, en van de volgende twaalf mensenrechtenverdedigers: Saidjahon Zainabitdinov, Nosim Isakov, Norboi Kholjigitov, Abdusattor Irzaev, Habibulla Okpulatov, Azam Formonov, Alisher Karamatov, Mamarajab Nazarov, Dilmurad Mukhiddinov, Rasul Khudainasarov, Bobumurod Mavlanov en Ulugbek Kattabekov.

verantwoording worden geroepen; merkt op dat de mensenrechtensituatie in Pakistan in de loop van 2007 is verslechterd en wijst in dit verband met name op de bedreiging van de rechterlijke onafhankelijkheid en de persvrijheid; merkt op dat een nieuw landenstrategiedocument voor Pakistan is vastgesteld en verwelkomt de integratie van overwegingen van conflictpreventie en mensenrechten in dat document; merkt op dat de gemengde commissie EG-Pakistan op 24 mei 2007 in Islamabad voor het eerst voor vergadering bijeen was, en benadrukt dat de mensenrechten bij alle volgende vergaderingen hoog op de agenda moeten staan;

Vrouwelijke genitale verminking en andere schadelijke traditionele gebruiken

76. benadrukt dat de inspanningen om een einde te maken aan alle vormen van vrouwelijke genitale verminking, moeten worden geïntensiveerd, zowel op het niveau van basisgemeenschappen als op beleidsniveau, waarbij benadrukt moet worden dat vrouwelijk genitale verminking zowel een schending van de mensenrechten is als een genderkwestie;
77. dringt erop aan vrouwenrechten bij alle mensenrechtendialogen uitdrukkelijk aan de orde te stellen, en in het bijzonder de noodzaak van het bestrijden en uitbannen van alle vormen van discriminatie van en geweld tegen vrouwen en meisjes, waaronder begrepen alle vormen van schadelijke traditionele gebruiken of gewoonten, zoals vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken of huwelijken op jonge leeftijd, alle vormen van mensenhandel, huiselijk geweld en vrouwenmoord, uitbuiting op de werkplaats en andere vormen van economische uitbuiting;
78. verzoekt de Raad, de Commissie en de lidstaten de mensenrechtenclausule te gebruiken om de bestrijding van alle vormen van vrouwelijke genitale verminking tot een prioriteit te maken in de betrekkingen met derde landen, in het bijzonder die landen die onder de Overeenkomst van Cotonou preferentiële betrekkingen met de Europese Unie hebben, en druk op deze landen uit te oefenen om de wetgevende, bestuurlijke, juridische en preventieve maatregelen te nemen die nodig zijn om een einde aan deze praktijken te maken;
79. verzoekt de Raad, de Commissie en de lidstaten om in het bijzonder te bevorderen dat de lidstaten van de Afrikaanse Unie het Protocol van de Afrikaanse Unie betreffende de rechten van vrouwen in Afrika ratificeren en ten uitvoer leggen;
80. verzoekt de Raad, de Commissie en de lidstaten het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR) te versterken en ervoor te zorgen dat middelen worden toegewezen voor activiteiten die erop zijn gericht een einde te maken aan alle vormen van vrouwelijke genitale verminking;

Algemene beoordeling van de activiteiten van Commissie en Raad, met inbegrip van de resultaten van de twee voorzitterschappen

81. betreurt de voortdurende schendingen van mensenrechten en democratische beginselen door de militaire junta in Birma en prijst de vastbeslotenheid die de Europese Unie aan de dag legt om het gestelde doel te bereiken: de vestiging van een rechtmatige, democratisch gekozen burgerregering die de mensenrechten eerbiedigt en de

betrekkingen met de internationale gemeenschap herstelt; verwelkomt het gemeenschappelijk standpunt dat de Raad in november 2007 heeft vastgesteld waarbij niet alleen de bestaande beperkende maatregelen worden verlengd maar ook aanvullende beperkende maatregelen worden ingevoerd, maar betreurt dat deze maatregelen niet gelden voor cruciale sectoren als de energiesector; veroordeelt de brute reactie van de Birmese autoriteiten op de demonstraties van de Boeddhistische monniken en alle andere vreedzame demonstranten; verwelkomt de benoeming van de speciale gezant van de EU voor Birma en verzoekt de Commissie de Birmese pro-democratiebeweging actief te ondersteunen in het kader van het EIDHR;

82. verzoekt het voorzitterschap van de Raad zich te concentreren op landen die wat mensenrechtenschendingen betreft, extra zorgen baren; spoort de Raad in het bijzonder aan om de EU-richtsnoeren inzake mensenrechtenverdedigers volledig te implementeren en extra middelen toe te wijzen voor projecten uit hoofde van het EIDHR, met name voor het bevorderen van democratie in Belarus, Birma, Cuba, Eritrea, Laos, Noord-Korea, Oezbekistan, Vietnam en Zimbabwe; is van mening dat de ontwikkeling en uitvoering van deze projecten niet afhankelijk mag worden gesteld van de toestemming of samenwerking van het betreffende regime;
83. is verheugd over het feit dat op 18 oktober 2007 de eerste “Europese dag tegen de mensenhandel” wordt gehouden, bedoeld voor bewustmaking over het probleem van de mensenhandel en om de aandacht te vestigen op de langdurige betrokkenheid van de Europese Unie bij de bestrijding hiervan;
84. verwelkomt het EU-mensenrechtenforum voor NGO’s over economische, sociale en culturele rechten dat door het Portugese voorzitterschap en de Commissie werd georganiseerd en in december 2007 in Lissabon werd gehouden; ondersteunt de aanbevelingen van het forum, dat nogmaals heeft bevestigd dat mensenrechten onscheidbaar en universeel zijn en heeft laten zien dat de interne en externe aspecten van het EU-beleid aan elkaar zijn gerelateerd;
85. verwelkomt de vierde vergadering van het EU-netwerk van contactpunten inzake personen die verantwoordelijk zijn voor genocide, oorlogsmisdaden en misdrijven tegen de menselijkheid, die op 7 en 8 mei 2007 in Den Haag werd gehouden; neemt kennis van het werk dat tijdens deze vergadering is verricht, die geheel gewijd was aan Rwanda en aan strafrechtelijk onderzoek door Europese staten naar verdachten uit dat land;
86. verzoekt het voorzitterschap van de Raad het gebrek aan actie van de Europese Unie met betrekking tot Darfur aan de orde te stellen; verwelkomt de hybride operatie van de Afrikaanse Unie en de Verenigde Naties in Darfur (UNAMID), die op 31 juli 2007 door de VN-Veiligheidsraad eenstemmig bij resolutie 1769 (2007) is goedgekeurd, als een kleine stap in de goede richting; merkt op dat UNAMID het werk van de missie van de Afrikaanse Unie in Sudan (AMIS) op 31 december 2007 heeft overgenomen en in eerste instantie een mandaat heeft tot 31 juli 2008; verwacht dat de 7 000 man sterke AMIS, die tot dusver verantwoordelijk was voor vredeshandhaving, zullen samensmelten met UNAMID en dat alle noodzakelijke maatregelen worden genomen om UNAMID in staat te stellen haar mandaat te vervullen, onder meer door regelmatig na te gaan hoeveel blauwhelmen moeten worden ingezet; dringt er desalniettemin op aan dat de

arrestatiebevelen die door het Internationaal Strafhof met betrekking tot Darfur zijn uitgevaardigd, zo spoedig mogelijk ten uitvoer worden gelegd;

87. verwelkomt het feit dat binnen de Verenigde Naties een aanvang is gemaakt met de invoering van een uniforme gedragscode voor alle categorieën personeel die zijn betrokken bij missies voor vredeshandhaving; merkt op dat de taskforce die is belast met het opstellen van een actieplan, heeft aangegeven dat in alle gedragscodes van het Permanent Comité van VN-organisaties (IASC) een reeks van zes kernbeginselen moet worden geïntegreerd, waaronder het beginsel dat seksuele handelingen met personen jonger dan achttien jaar verboden zijn, ongeacht de leeftijd waarop iemand op de betreffende locatie wordt geacht meerderjarig dan wel seksueel meerderjarig te zijn; verwelkomt het feit dat deze gedragscode nu geldt voor iedereen die in dienst van de VN is betrokken bij vredeshandhaving of humanitair werk; verwelkomt de oprichting van 'Personal Conduct Units' binnen die VN-missies in Burundi, Ivoorkust, de Democratische Republiek Congo en Haïti, die onderzoek doen naar beschuldigingen van wangedrag en slachtoffers bijstaan; verwacht dat de gedragscode binnen alle VN-missies volledig zal worden geïmplementeerd en dat personeel waarvan is bewezen dat het zich schuldig heeft gemaakt aan verkrachting of seksueel misbruik van kinderen, strafrechtelijk zal worden bestraft;
88. verwelkomt het feit dat de Raad regelmatig geactualiseerde lijsten opstelt van aandachtslanden ten aanzien waarvan aanvullende gecoördineerde inspanningen worden ondernomen gericht op implementatie van de EU-richtsnoeren inzake respectievelijk kinderen en gewapende conflicten, de doodstraf (zogenoemde "landen die op een keerpunt staan") en mensenrechtenverdedigers; merkt op dat iets vergelijkbaars ook is voorzien onder de implementatiestrategie voor de nieuwe EU-richtsnoeren inzake de bevordering en bescherming van de rechten van het kind; spoort de Commissie en de Raad aan een dergelijke lijst – die de Europese Unie onder andere in staat stelt om effectiever te reageren op mensenrechtenschendingen, via demarches, verklaringen en andere actievormen – ook op te stellen voor de EU-richtsnoeren inzake foltering; spoort de Raad en de Commissie aan om bij het vaststellen van aandachtslanden ook gebruik te maken van de speciale mechanismen van de VN en de aanbevelingen en spoedeisende resoluties van het Europees Parlement in aanmerking te nemen;
89. herhaalt haar verzoek om bij alle gesprekken met derde landen over mensenrechten en democratie, alsook in alle instrumenten, documenten en verslagen betreffende mensenrechten en democratie, met inbegrip van de jaarverslagen, uitdrukkelijk discriminatievraagstukken aan de orde te stellen, waaronder begrepen de rechten van etnische minderheden, godsdienstvrijheid – met inbegrip van de discriminatie van religieuze minderheden – de bescherming en bevordering van de rechten van inheemse volkeren, de rechten van vrouwen, van kinderen, van inheemse volkeren, van personen met een handicap, met inbegrip van personen met een verstandelijk handicap, en van personen van alle seksuele geaardheden, waarbij hun vertegenwoordigende organisaties in en buiten de Europese Unie, voor zover van toepassing, volledig betrokken moeten worden bij bedoelde gesprekken en het opstellen van bedoelde documenten.

De programma's voor buitenlandse hulp van de Commissie

Het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR)

90. roept op tot volledige transparantie in de wijze waarop uit hoofde van het EIDHR financiële middelen worden besteed en projecten worden geselecteerd en beoordeeld; verzoekt om publicatie op het Internet van alle geselecteerde projecten, voor zover dit de veiligheid van de begunstigde niet in gevaar brengt;
91. verwelkomt de aanneming in het kader van het EIDHR van een nieuwe maatregel die het mogelijk maakt om in geval van urgentie op korte termijn actie te ondernemen voor het beschermen van mensenrechtenverdedigers zonder dat eerst een aanbestedingsprocedure moet worden doorlopen; roept de Commissie op deze nieuwe maatregel snel en effectief in te voeren;
92. stelt vast dat in 2007 uit hoofde van het EIDHR in totaal 30,1 miljoen euro, of 23% van alle EIDHR-gelden die werden besteed, werd vastgelegd voor verkiezingswaarnemingsmissies van de EU, en dat dat jaar elf van zulke missies werden uitgezonden;
93. stelt vast dat ongeveer 50% van alle EIDHR-gelden voor projecten die in 2007 werden aanbesteed, ging naar grote thematische projecten, en slechts 24% naar landspecifieke steunregelingen (eenzelfde percentage als voor microprojecten); stelt tevens vast dat slechts een klein gedeelte van de middelen was bestemd voor Azië, wat toch het continent is dat uit het oogpunt van mensenrechtenschendingen het meest zorgen baart; doet de aanbeveling om opnieuw na te denken over de geografische verdeling van middelen;
94. merkt op dat de nodige zorgvuldigheid moet worden betracht bij de financiering van internationale organisaties die worden gefinancierd uit vastgelegde bijdragen van lidstaten, zoals het Internationaal Strafhof, aangezien het verstrekken van financiële steun aan zulke organisaties gelijk staat aan het subsidiëren van de verdragsluitende staten, die zich hebben verbonden tot het verstrekken van financiële middelen aan deze organisaties, en het voortbestaan in gevaar brengt van projecten en instellingen die afhankelijk zijn van EIDHR-middelen, zoals NGO-projecten en het *legacy program* en voorlichtingswerk van het Speciaal Hof voor Sierra Leone;

Toepassing van de mensenrechten- en democratieclausule in externe overeenkomsten

95. betreurt dat de mensenrechten- en democratieclausule, die een essentieel onderdeel vormt van alle samenwerkings- en partnerschapsovereenkomsten met derde landen, door het ontbreken van een adequaat handhavingsmechanisme nog steeds niet concreet wordt toegepast;
96. wijst in dit verband eens te meer op de voorstellen die het Parlement heeft gedaan in zijn resolutie van 14 februari 2006 over de mensenrechten- en democratieclausule in door de Europese Unie gesloten overeenkomsten;
97. roept nogmaals op de mensenrechtenclausule te implementeren via een meer transparante overlegprocedure tussen de partijen, waarbij in detail wordt vastgelegd welke politieke en juridische mechanismen worden gebruikt ingeval van een verzoek

om schorsing van bilaterale samenwerking op grond van herhaalde en/of systematische mensenrechtenschendingen in strijd met het internationale recht; is van mening dat de clause ook gedetailleerde informatie moet bevatten over een mechanisme voor het schorsen van een samenwerkingsovereenkomst alsook over een 'waarschuwingsmechanisme';

98. stelt vast de Europese Unie in 2007 geen enkele nieuwe overeenkomst heeft gesloten die een mensenrechtenclausule bevat;
99. neemt met instemming kennis van het feit dat het verzuim van de regering van Belarus om gevolg te geven aan ook maar één van de aanbevelingen die de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) in 2004 heeft gedaan, de Commissie en de Raad in juni 2007 hebben doen besluiten de handelspreferenties die dat land onder het stelsel van algemene preferenties (SAP) waren toegekend, tijdelijk in te trekken;

Integratie van mensenrechten

100. verzoekt de Commissie door te gaan met het nauwgezet controleren van de toekenning van SAP+-subsidies aan landen die door het schenden van burgerrechten of politieke rechten of door het opleggen van dwangarbeid ernstig tekortschieten in de tenuitvoerlegging van de acht IAO-verdragen betreffende fundamentele arbeidsnormen; vraagt de Commissie criteria op te stellen voor het intrekken van algemene tariefpreferenties op grond van mensenrechtenoverwegingen;
101. wijst op de Verklaring inzake het recht op ontwikkeling, aangenomen bij resolutie 41/128 van 4 december 1986 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waarin wordt erkend dat het recht op ontwikkeling een onvervreemdbaar mensenrecht is en dat staten als eersten verantwoordelijk zijn voor het scheppen van voorwaarden die dienstig zijn voor het realiseren van dit recht en internationaal ontwikkelingsbeleid moeten formuleren dat strekt tot de volledige realisering ervan; verzoekt om maatregelen die waarborgen dat internationale ontwikkelingsprogramma's die inspelen op deze verantwoordelijkheid van staten, toegankelijk zijn voor personen met een handicap en hen niet uitsluiten, overeenkomstig artikel 32 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat op 30 maart 2007 door de EG is ondertekend;
102. herinnert eraan dat de algemene begroting van de EU voor 2008 voorziet in kredieten ten behoeve van maatregelen voor personen met een handicap en dat gecontroleerd moet worden of deze als communautaire hulp voldoen aan het bepaalde in artikel 32 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en verzoekt om een strikte uitvoering van deze begrotingsvoorzieningen en een strenge controle op de besteding van de middelen;
103. verzoekt de Raad al het mogelijke te doen voor het realiseren van het fundamentele recht op gezondheid wat betreft pijnbestrijding en toegang tot opiumbevattende pijnstillers; merkt op dat het Internationale Comité van toezicht op verdovende middelen de internationale gemeenschap heeft gevraagd het voorschrijven van pijnstillers te bevorderen, met name in arme landen, aangezien voor meer dan 150 landen melding wordt gemaakt van ernstige onderbehandeling;

104. veroordeelt onvoorwaardelijk alle vormen van uitbuiting van kinderen, of het nu is in de vorm van seksuele uitbuiting, waaronder begrepen kinderporno en kinderseksstoerisme, of dwangarbeid, evenals alle vormen van mensenhandel;
105. dringt er bij de Commissie op aan om onder Europese en lokale ondernemingen maatschappelijk verantwoord ondernemerschap te bevorderen; verzoekt de Raad het Parlement verslag te doen van iedere feedback van de speciale vertegenwoordiger van de VN inzake het bedrijfsleven en mensenrechten die duidelijkheid verschaft over de verantwoordelijkheids- en aansprakelijkheidsnormen die voor transnationale en andere zakelijke ondernemingen gelden met betrekking tot mensenrechtenschendingen;
106. erkent dat het immigratiebeleid een belangrijk punt is geworden op de agenda voor het in- en externe beleid van de EU en dat de Unie in haar teksten heeft geprobeerd een koppeling tot stand te brengen tussen immigratie en ontwikkeling en te waarborgen dat de fundamentele rechten van immigranten worden gerespecteerd; beweert echter dat de werkelijkheid haaks staat op de inhoud van deze teksten; toont zich bijzonder verontrust over het feit dat overeenkomsten betreffende de overname van illegale immigranten worden gesloten met derde landen die niet over de wettelijke en institutionele mechanismen beschikken om de overname van staatsburgers af te handelen en hun rechten te beschermen;
107. verzoekt de Raad ervoor te zorgen dat de rechten van vluchtelingen, asielzoekers en migranten in de praktijk volledig in acht wordt genomen wanneer de samenwerking met derde landen over immigratie- en asielzaken wordt versterkt; benadrukt dat voor het monitoren van de mensenrechtenprestaties op dit terrein, met name het mechanisme van het Europees nabuurschapsbeleid moet worden gebruikt; verzoekt de Raad en de Commissie erop toe te zien dat in het kader van samenwerking tegen illegale immigratie geen ondersteuning wordt gegeven aan politie- en gerechtelijke instanties in landen die zich schuldig maken aan ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten en/of geen verslag doen over de besteding van de relevante middelen;
108. verzoekt de Commissie en de Raad om EU-initiatieven voor de bestrijding van vervolging en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit, te internationaliseren, bijv. door het bepleiten van de aanneming van een VN-resolutie over deze kwestie en het verlenen van steun aan NGO's en andere actoren die zich inzetten voor gelijkheid en non-discriminatie; spreekt zijn afkeuring uit over het feit dat veel landen homoseksueel gedrag hebben gecriminaliseerd, dat Iran, Saudi-Arabië, Jemen, Sudan, Mauritanië, de Verenigde Arabische Emiraten en delen van Nigeria homoseksuele activiteiten met de dood bestraffen, dat 77 landen wetten hebben die de staat de bevoegdheid geven mensen voor homoseksuele handelingen te vervolgen en eventueel een gevangenisstraf op te leggen, en dat verscheidene landen, waaronder India, Pakistan, Bangladesh, Uganda, Kenia, Tanzania, Zambia, Malawi, Niger, Burkina Faso, Sierra Leone en Maleisië, wetten hebben die voorzien in gevangenisstraffen van 11 jaar tot levenslang voor zulke handelingen; geeft zijn volledige steun aan de Yogyakarta-beginselen betreffende de toepassing van het internationaal recht inzake mensenrechten met betrekking tot seksuele geaardheid en genderidentiteit; verzoekt de lidstaten met klem om personen die in het land van herkomst het gevaar lopen dat ze wegens hun seksuele geaardheid of genderidentiteit worden vervolgd, asiel te verlenen;

109. doet met het oog op de geplande ministeriële bijeenkomst van 2009 van het VN-Bureau voor drugs en georganiseerde misdaad (UNODC) een oproep aan de Commissie en de Raad om ervoor te zorgen dat de financiering van internationale agentschappen, zoals die van de Verenigde Naties voor de bestrijding van illegale drugs, nooit wordt gebruikt als een middel om direct of indirect steun te verlenen aan veiligheidsdiensten van landen die zich schuldig maken aan ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten of de doodstraf toepassen in drugszaken; verzoekt om bij gelegenheid van de aanstaande zitting van de VN-Commissie voor verdovende middelen een document op te stellen waarin een uitvoerig en gedetailleerd overzicht wordt gegeven van de ‘best practices’ van alle EU-lidstaten met betrekking tot mensenrechten en drugsbeleid;
110. hamert er nogmaals op dat het interne beleid van de Europese Unie naleving van het internationaal recht inzake de mensenrechten dient te bevorderen en dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat hun wetgeving strookt met onder andere de verplichtingen die voortvloeien uit de verdragen van Genève en aanvullende protocollen daarbij, het Verdrag tegen foltering, het Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van genocide, en het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof; is ingenomen met de vooruitgang die in sommige lidstaten is geboekt met de toepassing van universele jurisdictie; doet een oproep aan de Raad, de Commissie en de lidstaten om met het oog op meer coherentie van het in- en externe beleid, de bestrijding van straffeloosheid voor ernstige internationale misdaden in te passen in de ontwikkeling van een gemeenschappelijke Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid;
111. geeft opnieuw uiting aan zijn bezorgdheid over restricties op de inhoud van het Internet – of die nu gelden voor de verspreiding of voor de ontvangst van informatie – die door regeringen worden opgelegd en niet volledig conform het beginsel van de vrijheid van meningsuiting zijn; verzoekt de Raad en de Commissie in dit verband communautaire voorschriften te formuleren inzake de handel met derde landen in goederen, waaronder begrepen software, hardware en andere vergelijkbare producten, die uitsluitend zijn bestemd voor het verrichten van algemene bewakingsactiviteiten en het beperken van de toegang tot het Internet op een wijze die niet strookt met de vrijheid van meningsuiting, alsook voorschriften inzake de in- en uitvoer van zulke goederen, uitgezonderd goederen die uitsluitend zijn bestemd voor het beschermen van kinderen; is van mening dat hetzelfde moet gelden voor bewakings- en/of militaire technologie bestemd voor landen waar systematisch de mensenrechten worden geschonden; verzoekt tevens om concrete maatregelen om te voorkomen dat Europese ondernemingen bedoelde landen persoonsgegevens verstrekken die gebruikt kunnen worden voor het schenden van de mensenrechten, in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting;

Effectiviteit van het optreden van het Europees Parlement in zaken waarbij de mensenrechten in het geding zijn

112. verzoekt de Raad deel te nemen aan debatten over spoedeisende resoluties en de Subcommissie mensenrechten een meer constructieve rol te geven in het ontwikkelen van consistente en transparante criteria voor de selectie van urgente thema's;
113. beveelt aan resoluties en andere belangrijke documenten met betrekking tot

mensenrechtenvraagstukken te vertalen in de taal die wordt gesproken in het doelgebied, en in het bijzonder in talen die niet worden erkend door regeringen die verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen;

114. betreft ten eerste de afwijzing door de Birmese en Cubaanse autoriteiten van zijn verzoek om een delegatie van het Parlement een bezoek te laten brengen aan voormalige winnaars van de Sacharovprijs; is van mening dat het Parlement de oprichting moet faciliteren van een netwerk van Sacharovprijswinnaars, die vervolgens regelmatig in het Parlement bijeenkomen;
115. herinnert de delegaties van het Parlement eraan dat bij bezoeken aan derde landen een interparlementair debat over de mensenrechtensituatie in dat land, een vast onderdeel van hun agenda dient te zijn;
116. betuigt zijn tevredenheid over het werk van zijn Tijdelijke Commissie verondersteld gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen, en over het op 14 februari 2007 aangenomen verslag van die commissie¹; verzoekt de Europese Unie en de lidstaten om op alle niveaus samen te werken bij het aanklagen van de praktijk van buitengewone uitlevering, nu en de toekomst;

o

o o

117. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de regeringen en parlementen van de lidstaten en kandidaatlanden, de Verenigde Naties, de Raad van Europa, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, en de regeringen van de overige landen die in deze resolutie worden genoemd.

¹ PB C 287 E van 29.11.2006, blz. 309.